

KONPETENTZIA SOZIAL ETA ZIBIKOA

BALIO ETIKOAK | 238

ETAPAKO HELBURUAK

Hauek dira etapako helburuak Balio Etikoak ikasgairako:

1. Giza izaera onartzea dimentsio indibidualean zein sozialean, eta norberaren eta gainerako pertsonen nortasuna onartzea, dimentsio morala barne, norbanakoen arteko desberdintasunak eta pribatutasuna errespetatzeko, eta bere buruaren eta ikaskideen ikuspegi zuzena edukitzeko.
2. Komunikazio- eta gizarte-trebetasunak erabiltzea, eta sentimenduak eta emozioak egoki adieraztea, berdinen arteko jardueretan, eta elkarrizketa eta bitartekotza erabiltzea gatazkei heltzeko.
3. Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalak aitortutako eskubideak zein diren jakitea, bere egitea eta aintzat hartzea; unibertsalak, zatiezinak eta elkarri lotuak direla ikusi eta onartzea, eta irizpide moduan hartzea gizarte-gertaerei eta egoerei zein norbanakoen eta taldeen jarrerari buruzko iritziak emateko.
4. Pertsona guztien eskubide- eta aukera-berdintasuna babestea eta bidegabekeria eta diskriminazio oro arbuiatzea, batez ere generoarekin eta hark dakarren indarkeriarekin lotutakoak, bai eta etnia, sinesmenak, desberdintasun pertsonalak eta sozialak, orientazio afektibo-sexuala oinarri dutenak eta beste edozein motatakoak ere. Horren helburua da elkarbizitza bidezkoa eta berdintasunean oinarritutakoa lortzea, giza eskubideak oinarri hartuta.
5. Jakitea zer den bizitza demokratikoa, politikan eta gizartean parte hartzea eta beste antolaketa-modu batzuetan parte hartzea (lankidetzak, elkarteak, boluntarioak...), erreferentzia gaur egungo Euskal Autonomia Erkidegoan eta haren egoera historikoa izanda, eta hori guztia balioestea. Ikasleak herritar moduan dituen betebeharrak aintzat hartu beharko ditu, guztionak diren ondasunak ez galtzeko eta hobetzeko lanean, eta bizitza errespetatu beharra ardatz hartuko du, gizarte-garapen iraunkorarekin bat etorriko den bizitza-proiektu bat eraikitzeko.
6. Giza eskubideak urratzea dakarten egoerak identifikatu eta aztertzea, direla indarkeria estrukturalak eragindakoak (gerrak, pobrezia, muturreko desberdintasunak...), dela terrorismoak eragindakoak, genero-indarkeriak eragindakoak, berdinen arteko indarkeriak eragindakoak... Bakea, askatasuna, segurtasuna eta berdintasuna helburu duten ekintzak aintzat hartzea, mundu bidezkoagoa eta solidarioagoa lortzeko bidea dira eta.
7. Teoria etikoen berri izan eta haiek aztertzea, eta jakitea zein diren gaur egungo gizarte-gatazka eta gatazka moral nagusiak, jarrera kritikoa izateko komunikabideen bidez, Internet bidez eta beste gizarte-erakunde batzuen bidez (eskola, esaterako) helarazten diren modelo eta estereotipoekiko.
8. Nork bere diskurtso etikoa eratzea, hari dagokion irizpide moralarekin, eta etikaren eta moralaren berezko ezaugarriak eta elkarren arteko harremanak aztertzea, bizitzako egoerei inpartzialtasunez eta ikuspegi konstruktiboz heltzeko.
9. Justiziaren eta politikaren artean zer lotura dagoen jakitea, elkarren mendekoak direla aztertzea eta batak besteari informazioa nola ematen dioten jakitea, justizia bizitza demokratikoko funtsezko elementutzat aldarrikatzen duen herritar izan gaitzen sustatzeko.

10. Etika, zuzenbidea eta giza eskubideak lotuta daudela jabetzea, eta balio etikoek zer zeregin duten eta historian zehar zuzenbidean eta giza eskubideetan nola gauzatzen diren aztertzea, gure gizartean balio horiek zein mailatan betetzen diren ikusteko.
11. Etika eta zientzia eta teknologia lotuta daudela ohartzea, zientziaren eta teknologiaren aurrerapenak sortutako egoera gatazkatsuak planteatuz eta kritika eginez, haiei buruzko iritziz moralak egiteko aukera ematen duten irizpide etikoak proposatzeko.

EDUKI MULTZOEN EZAUGARRIAK

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako adierazpenezko, prozedurazko eta jarrerazko edukiak eduki multzo hauetan biltzen dira:

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako 1. maila:

1. multzoa. Ikasgai guztietan komunak diren oinarrizko zehar-kompetentziekin lotutako edukiak.
2. multzoa. Pertsonaren duintasuna.
3. multzoa. Elkar ulertzea, errespetua eta berdintasuna pertsonen arteko harremanetan.

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako 2. maila:

1. multzoa. Ikasgai guztietan komunak diren oinarrizko zehar-kompetentziekin lotutako edukiak.
2. multzoa. Hausnarketa etikoa.
3. multzoa. Justizia eta politika.

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako 3. maila:

1. multzoa. Ikasgai guztietan komunak diren oinarrizko zehar-kompetentziekin lotutako edukiak.
2. multzoa. Balio etikoak, zuzenbidea eta Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsala.
3. multzoa. Balio etikoak eta zientziarekin eta teknologiarekin duten lotura.

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako 4. maila:

1. multzoa. Ikasgai guztietan komunak diren oinarrizko zehar-kompetentziekin lotutako edukiak.
2. multzoa. Pertsonaren duintasuna.
3. multzoa. Elkar ulertzea, errespetua eta berdintasuna pertsonen arteko harremanetan.
4. multzoa. Hausnarketa etikoa.
5. multzoa. Justizia eta politika.
6. multzoa. Balio etikoak, zuzenbidea eta Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsala.
7. multzoa. Balio etikoak eta zientziarekin eta teknologiarekin duten lotura.

Oro har, edukiak hurbilekotik urrunekora doan irizpidez biltzen saiatu gara. Horrenbestez, lehen mailan pertsonari eta beste pertsona batzuekiko harremanei heltzen zaie, bigarren eta hirugarren mailan irizpide kritikoz eratu nahi den etika baten ezinbesteko oinarria baita. Jakina, ikuspegiak bizitza pertsonalaren, sozialaren eta publikoaren hainbat eta hainbat alderdi biltzen ditu, ulertzen baita hausnarketa etikoa indibidualtasun ororen ingurune osora zabaltzen dela, haren dimentsio

guztietan: berdinen arteko harreman pertsonaletatik hasi eta berdintasun unibertsaleraino; familiaratik hasi, ikastetxetik, auzotik, herritik eta abarretik pasa eta munduko gizarteraino; gure ikaskidearen zaintzatik hasi eta elkartasun globaleraino; gure eskubide indibidualak eskatzenetik hasi eta guztien eskubideak babesteko konpromisoa hartzeraino...

Ikuspegi horren barnean, zenbait planteamendu etiko proposatzen dira, eta baliabide moduan hartu behar dira ikasleek ebaluazio-irizpideak edo lorpen-helburuak garatu ahal izan ditzaten. Horren haritik, edukiak modu zabalean planteatzen saiatu gara, askotariko egoeretara egokitzeko, ikasleen arteko elkarlana errazteko, eta esperientzia desberdinak trukatzeko errazteko.

Laugarren mailako edukiak hiru aurrekoen laburbilduma dira, baina sakonago aztertuta. Horretatik sartu dira hausnarketa-maila sakonagoak; esate baterako, «nahitaezko indibiduazioa» eta «kosmopolitismoa». Asmoa da «bigarren modernitatea» deritzon garaian unibertsalismoa-erlatibismoa dikotomia gaindituko duen etika bat planteatzea, eta unitatearen eta diferentziaren ikuspegi inklusiboa proposatzea edo, beste hitz batzuetan adierazita, «hau eta bestea ere bai» (Ulrich Beck).

Horrez gain, gure gizarte-ongizateko sistemarekin lotutako kontzeptuak sartzen dira (egitura eta zerbitzu nagusiak); zer eginkizun duten administrazio publikoek, norbanakoei ematen dizkieten zerbitzuak eta haien finantziazioa; zergei buruzko hausnarketa egiten da, administrazio publikoek ematen dituzten zerbitzuekin lotzen dira zuzenean, eta azpimarratzen da aberastasuna birbanatzeko direla, solidario izateko, eta zerga-betebeharrak bete egin behar direla.

DERRIGORREZKO BIGARREN HEZKUNTZAKO 1. MAILAKO EDUKIAK

1. MULTZOA. Eduki komunak

Arlo eta ikasgai guztietarako komunak diren oinarrizko zehar-kompetentziekin lotutako edukiak.

Eduki multzo honetan bildutako prozedura eta jarrerak honako hauek dituzte xede:

- Informazioa identifikatzea, lortzea, gordetzea eta berreskuratzea.
- Informazio-iturrien eta informazioaren beraren egokitasuna ebaluatzea.
- Informazioa ulertzea (konparatzea, sailkatzea, sekuentziatzea, aztertzea eta laburbiltzea), buruz ikastea eta azaltzea (deskribatzea, definizioak eta laburpenak egitea, azalpenak ematea, etab.).
- Informazioa balioestea eta adieraztea (argudioak azaltzea, arrazoiak ematea, etab.).
- Ideiak sortu, hautatu eta adieraztea.
- Ideiak, zereginak eta proiektuak planifikatzea, eta haien bideragarritasuna aztertzea.
- Egindako plangintza betetzea eta, beharrezkoa baldin bada, hura doitzea.
- Plangintzaren eta egindako lanen ebaluazioa egitea eta hobekuntza-proposamenak lantzea.
- Lortutako emaitzaren berri ematea.
- Pertsonen arteko harremanak eta komunikazioa garatzea (enpatia eta asertibitatea).
- Taldean ikasteko lanetan laguntzea eta elkarlanean aritzea.
- Giza eskubideak eta gizarteko konbentzioak errespetatzea.
- Gatazkak kudeatzea.
- Norberaren gorputza erregulatzea
- Norberaren emozioak erregulatzea.
- Norberaren alderdi kognitiboa erregulatzea.
- Norberaren jokabide morala erregulatzea.
- Norberaren motibazioa eta gogo-indarra erregulatzea.

2. MULTZOA. Pertsonaren duintasuna

- Zer esan nahi du pertsona izateak? Gizakiaren aldagai soziokulturalak.
- Bilakaera psikosozialaren etapak eta oinarrizko ezaugarriak. Gazteak informazioaren aroan.
- Autonomia eta heteronomia.
- Nortasuna. Bizi-proiektu pertsonala.
- Ohiturak sortzea eta eguneroko bizitzan duten zeregina.
- Bertuteari buruzko interpretazio historiko batzuk. Bertutearen eta nortasunaren arteko harremanak.
- Adimen emozionala. Golemanen proposamena. Zertan lagun diezagukeen adimen emozionalaren ikuspegiak.
- Nork bere nortasuna eraiki al dezake?
- Proposamen eta judizioak defendatzeko argudioak erabiltzea.

- Introspektzioa erabiltzea emozio eta sentimenduak hauteman eta kontrolatzeko.
- Benetako egoerak aztertzea eta kritikoki ebaluatzea.
- Bizi-proiektuarekiko interesa azaltzea.
- Arrazoimenaren eta askatasunaren erabilera estimatzea.

3. MULTZOA. Elkar ulertzea, errespetua eta berdintasuna pertsonen arteko harremanetan

- Natura-Kultura dialektika.
- Judizio moralak. Ba la du tokirik moral autonomo batek eragin handiko gizarte batean?
- Etika, morala eta zuzenbidea. Dimentsioak eta elkarguneak.
- Asertibitatea. Asertzio-estrategiak. Gaitasun sozialak.
- Emakumeak gure gizartean duen irudia: estereotipoak eta aurreiritziak. Genero-indarkeria.
- Orientazio afektibo-sexualaren aukerarekiko errespetua. LGBT kolektiboa. Orientazio afektibo-sexuala hautatzeari begirunea izatea. Lesbiana, gay, transexual eta bisexualen kolektiboa (LGTB).
- Proposamen eta judizioak emateko argudioak erabiltzea.
- Errespetuzko komunikazio-teknikak erabiltzea.
- Benetako egoerak aztertzea eta kritikoki ebaluatzea.
- Egoera gatazkatsuetan elkarrizketa baliatzea, eta, beharrezkoa bada, bitartekotza.
- Ekimena azaltzea.
- Asertibitatea eta beste gaitasun sozial batzuk azaltzea.
- Indarkeriazko eta giza eskubideen aurkako jokabideak esanbidez gaitzestea.
- Indarkeria eta genero-diskriminazioko egoerak esanbidez gaitzestea.

DERRIGORREZKO BIGARREN HEZKUNTZAKO 2. MAILAKO EDUKIAK

1. MULTZOA. Eduki komunak

Arlo eta ikasgai guztietarako komunak diren oinarrizko zehar-konpetentziekin lotutako edukiak. Eduki multzo honetan bildutako prozedura eta jarrerak honako hauek dituzte xede:

- Informazioa identifikatzea, lortzea, gordetzea eta berreskuratzea.
- Informazio-iturrien eta informazioaren beraren egokitasuna ebaluatzea.
- Informazioa ulertzea (konparatzea, sailkatzea, sekuentziatzea, aztertzea eta laburbiltzea), buruz ikastea eta azaltzea (deskribatzea, definizioak eta laburpenak egitea, azalpenak ematea, etab.).
- Informazioa balioestea eta adieraztea (argudioak azaltzea, arrazoiak ematea, etab.).
- Ideiak sortu, hautatu eta adieraztea.
- Ideiak, zereginak eta proiektuak planifikatzea, eta haien bideragarritasuna aztertzea.
- Egindako plangintza betetzea eta, beharrezkoa baldin bada, hura doitzea.
- Plangintzaren eta egindako lanen ebaluazioa egitea eta hobekuntza-proposamenak lantzea.
- Lortutako emaitzaren berri ematea.
- Pertsonen arteko harremanak eta komunikazioa garatzea (enpatia eta asertibitatea).
- Taldean ikasteko lanetan laguntzea eta elkarlanean aritzea.
- Giza eskubideak eta gizarteko konbentzioak errespetatzea.
- Gatazkak kudeatzea.
- Norberaren gorputza erregulatzea
- Norberaren emozioak erregulatzea.
- Norberaren alderdi kognitiboa erregulatzea.
- Norberaren jokabide morala erregulatzea.
- Norberaren motibazioa eta gogo-indarra erregulatzea.

2. MULTZOA. Hausnarketa etikoa

- Etika eta morala.
- Garapen morala.
- Morala, askatasuna eta arrazionaltasuna.
- Balioak. Motak eta hierarkia. Posible al da baliorik gabeko bizitza? Balio-proposamen historikoak.
- Arau etikoak zer diren.
- Proposamen etikoak historian zehar.
- Gatazka morala euskal gizartean. Euskal Herrian, azkeneko hamarkadetan, terrorismoaren eta indarkeriaren inguruan gertatutakoaren adibidea .
- Garrantzizko informazioa bilatu eta hautatzea.
- Proposamen eta judizioak defendatzeko argudioak erabiltzea.
- Benetako egoerak aztertzea eta kritikoki ebaluatzea.

- Ekimen pertsonala proposamenak egin eta abian jartzean.

3. MULTZOA. Justizia eta politika

- Etika, politika eta justizia.
- Justizia-kontzeptuak. Aristoteles eta John Rawls.
- Giza Eskubideak eta Zuzenbide Estatua.
- Printzipio demokratikoak, Giza Eskubideak eta legeetan nola zehazten diren. Konstituzioa eta Autonomia Estatutua. Pertsonen eskubideei buruzko EAEko araudia.
- Berdintasunari buruzko nazioarteko adierazpenak eta arauak, Euskal Autonomia Erkidegoan eta Espainian.
- Europar Batasuna eta haren erakundeak. Ideal europazalea.
- Ekimen pertsonala proposamenak egin eta abian jartzean.
- Garrantzizko informazioa bilatu eta hautatzea.
- Proposamen eta judizioak defendatzeko argudioak erabiltzea.
- Irizpide moralak eranstea.
- Demokrazia eta haren printzipioak estimatzea.
- Jarrera komunak sustatzea eta haietan parte hartzea.
- Zuzenbide-estatuaren legerian jasota dauden balio etikoak hautematea.
- Herritarren betebeharrak eranstea.
- Printzipio demokratikoak eranstea.

DERRIGORREZKO BIGARREN HEZKUNTZAKO 3. MAILAKO EDUKIAK

1. MULTZOA. Eduki komunak

Arlo eta ikasgai guztietarako komunak diren oinarrizko zehar-kompetentziekin lotutako edukiak.

Eduki multzo honetan bildutako prozedura eta jarrerek honako hauek dituzte xede:

- Informazioa identifikatzea, lortzea, gordetzea eta berreskuratzea.
- Informazio-iturrien eta informazioaren beraren egokitasuna ebaluatzea.
- Informazioa ulertzea (konparatzea, sailkatzea, sekuentziatzea, aztertzea eta laburbiltzea), buruz ikastea eta azaltzea (deskribatzea, definizioak eta laburpenak egitea, azalpenak ematea, etab.).
- Informazioa balioestea eta adieraztea (argudioak azaltzea, arrazoiak ematea, etab.).
- Ideiak sortu, hautatu eta adieraztea.
- Ideiak, zereginak eta proiektuak planifikatzea, eta haien bideragarritasuna aztertzea.
- Egindako plangintza betetzea eta, beharrezkoa baldin bada, hura doitzea.
- Plangintzaren eta egindako lanen ebaluazioa egitea eta hobekuntza-proposamenak lantzea.
- Lortutako emaitzaren berri ematea.
- Pertsonen arteko harremanak eta komunikazioa garatzea (enpatia eta asertibitate).
- Taldean ikasteko lanetan laguntzea eta elkarlanean aritzea.
- Giza eskubideak eta gizarteko konbentzioak errespetatzea.
- Gatazkak kudeatzea.
- Norberaren gorputza erregulatzea
- Norberaren emozioak erregulatzea.
- Norberaren alderdi kognitiboa erregulatzea.
- Norberaren jokabide morala erregulatzea.
- Norberaren motibazioa eta gogo-indarra erregulatzea.

2. MULTZOA. Balio etikoak, zuzenbidea eta Giza Eskubideen aldarrikapen Unibertsala

- Legezketasuna eta legitimitatea. Arau juridikoen oinarria. Eztatanda historikoa.
- Giza Eskubideen aldarrikapen Unibertsala. Giza Eskubideen aldarrikapen Unibertsalaren ikuspegi historikoa.
- Gobernu Kanpoko Erakundeek (GKEek) Giza Eskubideen defentsan egiten duten lana, EAEn eta mundu zabalean
- Ekimen pertsonala proposamenak egin eta abian jartzean.
- Garrantzizko informazioa bilatu eta hautatzea.
- Proposamen eta judizioak defendatzeko argudioak erabiltzea.
- Giza Eskubideen errespetuaren berdintasunaren aldeko jarrera argiak adieraztea.
- Politika, erlijioa edo bestelako jatorria duen indarkeria espreski gaitzestea eta giza-duintasuna balio gorentzat jotzea.

- Genero-indarkeria eta -diskriminazioa esanbidez gaitzestea.
- Genero-berdintasunari jarraiki jardutea.

3. MULTZOA. Balio etikoak eta zientziarekin eta teknologiarekin duten lotura

- Ikerketa zientifikoak ba al du mugarik? Ikerketa zientifikoaren emaitzen aplikazioak, hau da, teknologiak, ba al du mugarik?
- Bizitza pribatua teknologia kontrolik gabe erabiltzearen arriskuak.
- Zientzia eta interes ez-zientifikoak.
- Pribatutasunerako eskubidea. Interneten erabilera segurua.
- Hainbat iturritako informazioa erabiltzea, genero ikuspegia zainduz.
- Proposamen eta judizioak defendatzeko argudioak erabiltzea.
- Hainbat iturritako informazioa maneiatzea.
- Garrantzizko informazioa bilatu eta hautatzea.
- Ikaskideen informazio pribatua tratatzean datu pertsonalen eskubidea bete beharra dagoela aintzat hartzea.
- Iritzi desberdinak errespetatzea.
- Ekimena azaltzea.

DERRIGORREZKO BIGARREN HEZKUNTZAKO 4. MAILAKO EDUKIAK

1. MULTZOA. Eduki komunak

Arlo eta ikasgai guztietarako komunak diren oinarrizko zehar-kompetentziekin lotutako edukiak.

Eduki multzo honetan bildutako prozedura eta jarrerak honako hauek dituzte xede:

- Informazioa identifikatzea, lortzea, gordetzea eta berreskuratzea.
- Informazio-iturrien eta informazioaren beraren egokitasuna ebaluatzea.
- Informazioa ulertzea (konparatzea, sailkatzea, sekuentziatzea, aztertzea eta laburbiltzea), buruz ikastea eta azaltzea (deskribatzea, definizioak eta laburpenak egitea, azalpenak ematea...).
- Informazioa balioestea eta adieraztea (argudioak azaltzea, arrazoiak ematea...).
- Ideiak sortu, hautatu eta adieraztea.
- Ideiak, zereginak eta proiektuak planifikatzea, eta haien bideragarritasuna aztertzea.
- Egindako plangintza betetzea eta, beharrezkoa baldin bada, hura doitzea.
- Plangintzaren eta egindako lanen ebaluazioa egitea eta hobekuntza-proposamenak lantzea.
- Lortutako emaitzaren berri ematea.
- Pertsonen arteko harremanak eta komunikazioa garatzea (enpatia eta asertibitate).
- Taldean ikasteko lanetan laguntzea eta elkarlanean aritzea.
- Giza eskubideak eta gizarteko konbentzioak errespetatzea.
- Gatazkak kudeatzea.
- Norberaren gorputza erregulatzea
- Norberaren emozioak erregulatzea.
- Norberaren alderdi kognitiboa erregulatzea.
- Norberaren jokabide morala erregulatzea.
- Norberaren motibazioa eta gogo-indarra erregulatzea.

2. MULTZOA. Etika aro globalean

- Giza duintasuna.
- Herritartasuna, Estatu demokratikoaren funtsezko faktorea.
- Bigarren modernitatea. Ezaugarriak.
- Etika aro globalean. Komunikabideak eta informatzeko eskubidea.
- Hainbat iturritako informazioa erabiltzea.
- Ahozko edo idatzizko azalpen batetik ondorioak ateratzea.
- Laburtzea.

3. MULTZOA. Hausnarketa etikoa

- Giza eskubideekiko begirunea, gure testuinguruan.
- Gatazka etiko eta politikoak gaurko gizartean: balioen krisia, globalizazioa, arrazionaltasun

kulturalaren boterea, kulturantzatasuna, erlijio pluraltasuna,... Gatazka horien aurrean euskal gizarteak erakusten duen jarrera.

- Etikaren erronkak aro globalean (bigarren modernitatean). Hedabideak eta informazio-iturri orokorrak. Euskal Herriko hedabideen jokabidea.
- 70. hamarkadako kontrakultura mendebaldeko gizartean eta Euskal Herriko gizartean izan duen eragina.
- Zaintzaren etika. Habermas eta Apel.
- Proposamen eta judizioak defendatzeko argudioak erabiltzea.
- Garrantziko informazioa bilatu eta hautatzea.

4. MULTZOA. Justizia eta politika

- Gure munduko kontraesanak: pobrezia, erlijio-fanatismoa, emakumeen eta gizonen arteko desberdintasuna, ustelkeria, tirania, gerra, terrorismoa, indarkeria, bakea eta segurtasuna...
- Balio etikoak, Giza Eskubideak eta gure munduko kontraesanak.
- Oinarri demokratikoak, Giza Eskubide Unibertsalak eta legeetan jasotzeko modua. Konstituzioa eta Euskal Autonomia Erkidegoko Autonomia Estatutua. Pertsonen eskubideei buruzko legeak Euskal Autonomia Erkidegoan.
- Arartekoaren egitekoak.
- Munduko gizarte-arazoen kausak eta efektuak lotzea.
- Proposamen eta judizioak defendatzeko argudioak erabiltzea.

5. MULTZOA. Balio etikoak, zuzenbidea, indarkeria politikoa

- Legeak gizarte-betebeharrak eta printzipio etikoak. Kontraesanak eta bateratzea.
- Legitimitatea eta legezkotasuna.
- Indarkeriaz jokatzeko legitimitatea, mugak, kontrola eta gehiegikeriak, demokrazian erakundeek arautu beharrekoa.
- Indarkeriazko erantzunak versus indarkeriarik gabeko disidentziak. Indarkeria terrorista eta giza eskubideen urratzea euskal kasuan.
- Terrorismoaren biktimez, indarkeriaz eta giza eskubideen urratzeaz datuak eta erralitatea. Biktimak aitortu eta kalteak konpontzeko legeak.
- ETaren terrorismoari buruz eta edozein terrorismo motari buruz, gerrari buruz eta giza eskubideen urratzei buruz memoria kritikoa izan beharra. "Gogora" Memoriaren, Elkarbizitzaren eta Giza Eskubideen Institutua.
- Indarkeriari buruzko hausnarketa kritikoa Adi-adian programaren bidez, dokumentalen bidez, literaturaren bidez eta biktimgandik eta herritarrengandik Gogora-n jasotako testigantzen bidez.
- ETaren indarkeriaren amaiera. Elkarbizitzarako aro berria.
- Bakearen aldeko mugimenduak euskal gizartean eta euskal erakundeek eginiko lana.
- Nazioarteko erakundeak eta bakea.
- Goraka doan nazioarteko terrorismo berriaren ondorioak.

6. MULTZOA. Giza Eskubideak eta ongizate-estatua

- Giza eskubideen alde Gobernu kanpoko erakundeen (GKE) lana, Euskal Autonomia Erkidegoan: arrazakeria, homofobia, gizarte bazterketa, ekonomi bazterketa,... Genero indarkeriaren kontra Euskal Autonomia Erkidegoan ari diren erakundeak eta burutzen ari diren ekintzak. Berdintasun politikak taxutzen: EMAKUNDE.
- Ongizate-estatua. Euskal Herriko Administrazio Publikoek eskainitako zerbitzuak.
- Ongizate-estatua eta Giza Eskubideak.
- Zerbitzu publikoak finantzatzea. Euskal zerga-sistema.
- Zergak: elkartasuna, birbanaketa, betebeharrak zibiko-moral indibidual eta kolektiboak.
- Hitz egiteko arauak.
- Eztabaidatzeko arauak.
- Garrantzizko informazioa bilatu eta hautatzea
- Proposamen eta judizioak defendatzeko argudioak erabiltzea.
- Ekimena azaltzea.
- Herritarren konpromiso demokratikoak eranstea.

7. MULTZOA. Balio etikoak eta zientziarekin eta teknologiarekin duten lotura

- Etika eta zientzia. Deontologia profesionala.
- Proiektu zientifiko eta teknologikoak ebaluatzeko irizpideak prestatzea.

EBALUAZIO-IRIZPIDEAK ETA LORPEN-ADIERAZLEAK

DERRIGORREZKO BIGARREN HEZKUNTZAKO 1. MAILA

1. Pertsonaren kontzeptua eraikitzea eta norbanakoen aniztasuna eta pribatutasuna ezaugarri bat dela eta positiboa dela ulertzea.
 - Pertsona-kontzeptua azaltzen du, haren esanahi etimologikoa eta Filosofiak ekarritako definizio batzuk aztertuz.
 - Gizakiaren ezaugarri biologiko eta soziokulturalak zerrendatzen ditu, eta indibidualtasunaren ezaugarri espezifikoaren sorrera eta bilakaerarekin lotzen ditu.
 - Pertsonaren duintasuna balioesten du, izaki autonomoa den heinean, "izaki morala" bihurtuta.
 - Ikaskideekin komunikatzeko errespetuzko trebetasunak baliatzen ditu.
 - Pribatutasuna zer den badaki eta onartu egiten du, duintasun pertsonalaren adierazpena den heinean.
2. Norbanakoaren nortasunaren bilakaera faseak eta nerabearoa etapa bereziak direla ulertzea, eta kide den taldeen ezaugarriak eta haiek kideekiko duten eragina deskribatzea, ohartzeko autonomia pertsonala eta bere jarreraren kontrola ezinbestekoa direla moralki hazten jarraitzeko eta helduen bizitzara igarotzeko.
 - Hainbat iturritatik informazioa jaso du nerabe taldeen inguruan, baita talde horien ezaugarrien eta taldekideen jokabidea eratzean duten eraginaren inguruan, eta jasotako informazioarekin laburpen bat egiteko gai da.
 - Castellsek gazteen nortasuna eraikitzeari buruz emandako interpretazioa (Informazioaren aroa) laburbiltzen du.
 - Nerabearentzat autonomia pertsonala garatzeak eta bere jokabidea askatasunez hautatutako balio etikoei jarraiki kontrolatzeak duen garrantziari buruzko ondorioak ateratzen ditu.
 - Nerabe izan arte nortasuna bilakatzeko prozesuari buruzko teoria psikologikoren bat azaltzen du.
 - Nerabearoaren ezaugarriak identifikatzen ditu bere inguruneke kasu jakin batzuetan.
 - Nerabearoan gertatzen diren emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunak identifikatzen ditu eta kontzientzia dauka.
3. Heteronomia eta autonomia zer diren jakitea, pertsonaren ikuspegi kantiarraren bidez, zer garrantzi duen ohartzeko eta bizitza moralean aplikatzeko.
 - "Pertsona"-kontzeptuaren ikuspegi kantiarra azaltzen du: subjektu autonomoa, bere arau moralak emateko gai dena.
 - Kanten honako ideia hau komentatzen eta balioesten du: pertsona, berez, helburu bat da, eta beraz, beste inork ezin dezake inolara ere erabili harekin zerikusirik ez duten helburuak lortzeko.
 - Heteronomia- eta autonomia-kontzeptuak behar bezala maneiatzen ditu.
 - Moral autonomoa eta heteronomoa bereizten ditu.
 - Taldean, bataren eta bestearen adibideak hautatzen ditu.
 - Taldean parte hartzen du, autonomiaz eta asertibitatez.

4. Nortasunaren oinarriko dimentsioak eta ezaugarriak deskribatzea, bai eta ohiturak sortzeko mekanismoa eta haien zeregina ere.
 - Nortasuna zertan datzan badaki, eta nortasuna eraikitzean eragina duten faktore genetiko, sozial, kultural eta ingurumenekoak bereizten ditu.
 - Gizakiaren autodeterminazio-gaitasuna aintzat hartzen du.
 - Ohituraz jabetzeko prozesua eta haren funtzionaltasuna azaltzen du.
 - Ohiturak eguneroko bizitzan betetzen duen zereginari buruz eztabaidatzen du.
 - Jokabide zibikoa eta morala erregulatzeko mekanismoak proposatzen ditu.
 - Nortasunak, ohiturak eta morala lotzen ditu.
5. Gizakiak arrazoiz eta askatasunez jarduteak zer-nolako garrantzia duen justifikatzea, funtsezkoa den aldetik “nolakoa izan nahi duen” erabakitzeke eta bere nortasunean sartu nahi dituen balioak aukeratzeko.
 - Norbere egintzekin nortasunaren egitura eratzeko arrazoimenak eta askatasunak duten zeregin garrantzitsua deskribatzen du.
 - Zeregin hori bizitza pertsonalaren ardatz nagusietako bat dela hartzen du aintzat.
 - Proiektu txiki bat planifikatu eta gauzatzen du, norbanakoek zein gizarte-erakunde edo -instituzioek balio etikoen inguruan egindako hainbat proposamen detektatzeko.
 - Bere nortasunean sartu nahi duten balio etikoen zerrenda egiten du, eta hautaketaren arrazoiak azaltzen ditu.
 - Ikaskideekin eztabaidatzen du, egindako hautaketak argudiatuz.
6. Golemanen ekarpenetan oinarrituta aztertzea zer den adimen emozionala, gizakiaren morala garatzeko oso garrantzitsua dela aintzat hartzea, eta introspektzioa erabiltzeko gai izatea, bere barnean emozioak eta sentimenduak ikusteko, eta horrela, bere trebetasun emozionalak hobetzeko.
 - Adimen emozionala eta haren ezaugarri eta gaitasun emozionalak deskribatzen ditu, eta gizakiaren eraikuntza moralean duten garrantzia balioesten.
 - Adimen emozionalaren proposamen zehatz batzuk hautatzen ditu, praktikan jartzeko.
 - Emozioak eta sentimenduak zer diren azaltzen du, baita bizitza moralarekin nola lotzen diren azaltzen ere.
 - Zenbait balio etikoren eta bere emozioak kontrolatzeko eta bere burua motibatzeke gaitasunen (zintzotasuna, errespetua, zuhurtasuna, inpartzialtasuna, justizia eta jarraitutasuna) garapenaren artean dagoen lotura ikusten du eta hari buruzko gogoeta egiten du, taldean.
 - Bere emozio, sentimendu eta gogo-aldarteei buruz hitz egiten du, bere burua hobeto kontrolatzeko eta bere burua motibatzeke gauza izateke, bere jokabidearen jabe bihurtuta.
7. Gizakiaren gaitasunak ulertzeko eta balioesteko gai izatea, modu kontzientean eta nahita eragiteke bere identitatearen eraikuntzan, balio etikoei jarraituz.
 - Bere identitatea modelatzeko daukan gaitasunaz jabetzen da eta gaitasun hori estimatzen du, balio positiboetan oinarrituta, hala nola justizia, zintzotasuna, eskuzabaltasuna, errespetua, elkartasuna eta abar.
 - Bizi-proiektu bat irudikatzen du, izan nahi duen pertsona-ereduan eta jaso nahi dituen balio etikoetan oinarrituta.

- Irudikapen hori idazki batean jasotzen du, eta beste ikaskideen irudikapenekin konparatzen du.
 - Taldekideekin eztabaidatzen du ea bizi-proiektu orok oinarrizko balio jakin batzuk bildu beharko lituzkeen.
 - Plan txiki bat proiektatzen du, bere gelaz aparteko foroetan eta beste pertsona batzuei eztabaida honen ondorioak planteatzeko.
 - Plan honen emaitza ebaluatzen du.
8. Gizakiaren dimentsio sozialaren eta moralaren oinarriak ezagutzea, gizakiaren eta gizartearen artean zer harreman dialektiko sortzen den jakitea, eta balio etikoak ardatz dituen bizitza soziala izatearen garrantzia aintzat hartzea.
- Gizakia berez soziala izatearen arrazoia azaltzen du, eta horrek bere bizitza pertsonal eta moralean dituen ondorioak balioesten ditu.
 - Talde txikitan, norbanakoaren eta gizartearen arteko elkarrekiko eragina bereizten eta adierazten du.
 - Arrazoiak ematen ditu pertsonen arteko harremanak gidatzeko balio etiko batzuk ezarri beharra justifikatzeko, eta bere ekimen pertsonala erabiltzen du gai horri buruz atera dituen ondorioen aurkezpen grafikoa egiteko, euskarri informatikoak erabiliz.
 - Gizarte- eta kultura-inguruneak pertsonaren garapen moralean duen eragina deskribatu eta balioesten du, gizarte-eragileek betetzen duten zeregina aztertuz.
 - Sozializazio-prozesua, generoari dagokion sozializazioa barne, deskribatzen du, eta bizi den gizartearen jokabidea arautzen duten balio eta arau moralen barneratze indibidualean duen garrantzia balioesten du.
 - Taldekideekin elkarlanean, gizarte-eragileek (besteak beste, familia, eskola, lagunak eta komunikabide nagusiak) giza nortasunaren konfigurazioan nola eragiten duten aztertzen du, adibideak emanez, eskema bat eginez eta ondorioak atereaz, euskarri informatikoen laguntzarekin.
9. Bizitza pribatuko eta bizitza publikoko eremuak (lehenengoa etikak arautzen du, eta bigarrena, zuzenbideak) bereiztea, norberaren askatasunaren eta askatasun sozialaren mugak zein diren jakiteko.
- Bizitza pribatuaren eta publikoaren eremuak zehazten ditu, baita batean eta bestean giza askatasunak dauzkan mugak ere.
 - Etikari eta Zuzenbideari dagozkion ekintza-eremuak bereizten ditu, eta ondorioak ateratzen ditu baliabide informatikoak erabiliz egindako aurkezpen baten bitartez.
 - Gogoeta egiten du eremu pribatuaren eta publikoaren arteko harremanak sortzen duen arazoaren inguruan, eta bien artean balio-gatazka bat izateko aukeraren inguruan.
 - Kasu horien adibideak ematen ditu, eta izan litezkeen konponbideak ematen ditu, etikan oinarrituta.
 - Etikaren eta zuzenbidearen arteko lotura azaltzen du, bakoitzaren mendeko eremuak ezarriz.
10. Jarrera asertiboa eta trebetasun sozialak erabiltzea, bere nortasunean bizitza sozial bidezkoagoa izateko beharrezkoak diren balio etikoak txertatzeko.
- Jarrera asertiboa zertan datzan azaltzen du, portaera agresibo edo inhibituarekiko konparazioa eginez.

- Pertsonen arteko harremanetan, pertsonen duintasuna errespetatzea funtsezko printzipio morala dela onartzen du.
 - Pertsonen arteko harremanetan, gizaki ororen eskubideak errespetatzen ditu: beste era batera sentitzeko, pentsatzeko eta jarduteko eskubidea, oker egiteko eskubidea, atsedendia edukitzeko, bizitza pribatua edukitzeko, bere erabakiak hartzeko etab., eta, bereziki, pertsona izateagatik soilik modu berezian balioetsia izateko eskubidea.
 - Egiazko edo asmatutako elkarrizketa laburretan zenbait gizarte-abilezia erabiltzen ditu, hala nola enpatia, entzute aktiboa, galdera asertiboa eta abar, besteekiko harremanetan gaitasun horiek naturaltasunez nola erabili ikas dezan.
 - Pertsonen arteko komunikazioa errazteko teknika jakin batzuk lantzen ditu, hala nola ezetz esateko modu egokia, disko akastuna, lainogunea eta abar, teknika horiek menderatzeko, eta, behar denean, ongi erabiltzeko.
 - Balio etikoek pertsonen arteko bidezko eta errespetuzko harremanak lortzeko duten garrantzia justifikatzen du.
 - Zerrenda bat egiten du norbanakoaren eta gizartearen arteko harremanak gidatu behar dituzten balio etiko jakin batzuekin, hala nola erantzukizuna, konpromisoa, bakezaletasuna, leialtasuna, elkartasuna, zuhurtasuna, elkarrekiko errespetua eta justizia, besteak beste.
 - Pertsona orok bizitza, askatasuna eta segurtasuna arriskuan daukaten pertsona guztiei berehala laguntza eta sorospena emateko betebeharrak morala eta zibikoa duela nabarmentzen du, larrialdi egoeretan lehen laguntza emateko prest egonik, ahal duen neurrian.
11. Eguneroko bizitzan (eskolan, etxean, lanean, kultura-jardueretan...) emakumeen eskubideak defendatzea eta gizonek dituztenekin parekatzea, emakumeak gutxiesten eta baztertzen dituzten jarrerak arbuatzea eta genero-indarkeriaren aurkako jarrera aktiboa hartzea.
- Feminismoaren historia, izandako olatuak eta historian zehar eskuratutako lorpenak ezagutzen ditu.
 - Emakunde zerbitzuaren eta koordinazioa eta berdintasuna eragiteko beste erakundeen ezaugarriak, funtzioak eta programak ezagutzen ditu.
 - Emakume eta gizonen arteko berdintasuna eragiteko eta emakumeen aurkako indarkeriaren prebentzioan jarduten duten ekimenen arauak, planak eta programak laburbiltzen ditu.
 - Autonomia-erkidagoak oro har, eta Hezkuntza Sailak bereziki, emakumea defendatzearen alde eta diskriminazioaren eta genero-indarkeriaren aurka bultzatutako programen lerro nagusiak laburtzen ditu.
 - Emakume eta gizonen arteko eskubide-berdintasunaren aldeko jarrera argiak adierazten ditu.
 - Hainbat eremutan (publizitatea, informazioa, txisteak, eskola eta abar) emakumeari buruz ageri diren gizarte-estereotipoak biltzen eta aztertzen ditu.
 - Emakumea gutxietsi eta diskriminatzea dakarten estereotipo, aurreiritzi eta rolak baztertzen ditu.
 - Kultura-elementuen (estereotipoak, rolak eta abar) eta emakumeen diskriminazioaren arteko lotura azaltzen du.
 - Genero-diskriminazioaren eta -indarkeriaren aurkako jardunak proposatzen ditu.

12. Orientazio afektibo-sexual guztiak onartzea eta errespetatzea, pertsonak aukeratzen duten orientazioa gauzatzeko eskubidea defendatzea eguneroko bizitzan (eskolan, etxean, lanean, kultura-jardueretan, etab.), hura gutxien eta baztertzen duten jarrerak arbuiatzea, eta haien aurka gauzaten den indarkeriarekiko aurkako jarrera aktiboa izatea.
- Lesbiana, gay, bisexual eta transexualen kolektiboei (LGBT kolektiboa) buruzko informazioa biltzen du.
 - Haien aldarrikapenak laburbiltzen ditu.
 - Ikaskideekiko eztabaida baten bitartez gogoeta egiten du LGBT kolektiboaren egoeraren inguruan eta eskolan zein gizartean duen ikusgaitasunaren inguruan.
 - Emakume eta gizonen arteko eskubide-berdintasunaren aldeko jarrera argiak adierazten ditu, haien orientazio afektibo-sexuala edozein izanik ere.
 - Hainbat eremutan (publizitatea, informazioa, txisteak, eskola eta abar) kolektibo horri lotutako gizarte-estereotipoak eta haren aurkako jokabide agresibo eta biolentoak bildu eta aztertzen ditu.
 - LGBT kolektiboa gutxien, diskriminatzea eta/edo haren aurkako indarkeria sustatu eta justifikatzea dakarten estereotipo, aurreiritzi eta rolak gaitzesten ditu.
 - Kultura-elementuen (estereotipoak, rolak eta abar) eta LGBT kolektiboaren diskriminazioaren arteko lotura azaltzen du.
 - BERDINDU zerbitzuaren ezaugarri, eginkizun eta helburuak deskribatzen ditu.
 - LGBT kolektiboaren aurkako diskriminazioaren eta indarkeriaren aurkako jardunak proposatzen ditu.
13. Jarreraren eta hautuen arrazoiak ematea pertsonen arteko harremanetan, egoki komunikatzea, errespetuz, eta elkarrizketa eta bitartekotza erabiltzea gatazka-egoeratan.
- Bere jokabidea eragingo luketen arrazoiak azaltzen ditu, ikaskideen arteko gatazka interpersonalei buruzko kasuak aztertuz.
 - Sentimendu eta iritziak errespetuz komunikatzen ditu.
 - Bitartekotza-teknikak eta gatazka eraldatzeko teknikak deskribatzen ditu.
 - Ustezko gatazka-kasu bat lantzen du, eta bitartekotzarako eta eraldaketarako esku-hartze neurriak proposatzen ditu.
 - Benetako gatazka-kasu bat bilatzen du, eta nola kudeatu den kritikatzeko du.
 - Gatazka-egoeretan elkarrizketa eta bitartekotza erabiltzen du.

DERRIGORREZKO BIGARREN HEZKUNTZAKO 2. MAILA

1. Etika eta morala bereiztea, haien arteko antzekotasunak eta desberdintasunak deskribatzea, eta hausnarketa etikoaren garrantzia balioestea, ezinbesteko jakintza praktikoa den aldetik gizakiaren jarrera modu arrazionalan gidatzeko, garapen osoranzko bidean.
 - Etikaren eta moralen arteko aldeak zein diren badaki, haien jatorriari eta xedeei dagokienez.
 - Gogoeta etikoaren garrantzia justifikatzeko arrazoiak ematen ditu, gizakiaren bizitzan beharrezko jokabidea erakusteko gida arrazionala den heinean, eta arrazoi horien oinarrian dauden argudioak modu egokian adierazten ditu.
 - Historian garrantzitsuak izan diren zenbait proposamen etiko azaltzen ditu.
 - Haien artean egokiena iruditzen zaiona hautatzen du, eta egindako aukera argudiatzen du.
 - Hautatutako etikatik jarraibide moralak ondorioztatzen ditu, bizitza pertsonalaren eta sozialaren hainbat eremutan aplikatzeko modukoak.
 - Talde-elkarlanaren bitartez, euskal gizartearen printzipio moralak bereizten ditu, ahal baldin bada teoria etikoren batekin lotuz.
2. Gizakiaren izaera morala zer den eta zer garrantzi duen nabarmentzea, haren garapenaren etapak aztertzea eta ohartzea beharrezkoa dela arau etikoak izatea, askatasunez eta arrazionaltasunez onartutakoak, bere jarrera gidatzeko.
 - Arrazionaltasunaren eta borondatearen garapenean eragina duten faktore biologiko, sozial, kultural eta ingurumenekoak aztertzen ditu, bereziki hezkuntzaren zeregina, eta ondorioak argi eta garbi azaltzen ditu, euskarri informatiko eta ikus-entzunezkoen bidez egindako aurkezpen baten bitartez.
 - Pertsonaren egitura morala zertan datzan azaltzen du: izaki arrazionala da, eta, beraz, bere jokabidearen eta jokabide horren ondorioen arduraduna.
 - Garapen moralaren etapak azaltzen ditu Piageten eta Kolbergen teoriaren arabera, etapa bakoitzaren ezaugarriak azpimarratuz eta heteronomiatik autonomiara nola igarotzen den nabarmenduz.
 - Kasu zehatzak proposatzen ditu bi teoria horiei buruzko adibideak emateko.
 - Balioek bizitza pertsonalean eta sozialean betetzen duten zeregina aintzat hartzen du.
 - Balioak zer diren azaltzen du, haien ezaugarri nagusiak zein diren badaki, eta pertsonen bakarkako eta taldeko bizitzan duten garrantzia aintzat hartzen du.
 - Mota askotako balioen inguruko informazioa bilatu eta hautatzen du (erlijio-, afektibitate- eta bizi-balioak; balio intelektualak etab.).
 - Talde-lanean, balioen hierarkia egiten du, horren oinarri arrazionala azalduz, azalpen bat eginez baliabide informatiko zein ikus-entzunezkoak erabiliz, bizitza pertsonal zein sozialean balio etikoak errespetatzea funtsezkoa dela zabaltzeko helburuarekin.
3. Arau etikoaren kontzeptua ezagutzea, arau etikoaren garrantziaz ohartzea eta zer ezaugarri dituzten, nondik datozen eta zer balio duten jakitea.
 - Arauaren eta arau etikoaren kontzeptuak definitzen du, arau moral, juridiko eta erlijiosoetatik eta beste arau mota batzuetatik bereiziz.
 - Erlatibismo / unibertsalismo morala dikotomia azaltzen du.
 - Dikotomia hori deskribatzen du Sokratesen eta sofisten arteko eztabaidaren bitartez.

- Sofistika zer izan zen eta moralaren teoria erlatibista zer gertaera eta arrazoitan oinarritzen zuen azaltzen du, eta teoria horrek pertsonen bizitzan eragiten dituen ondorioak aipatzen ditu.
 - Sokratesek horren inguruan zer iritzi zuen azaltzen du.
 - Erlatibismo eta unibertsalismo morala konparatzen ditu, teoria horiek gaur egun indarrean daudela aintzat hartuz eta bere iritziak emanez, iritzi horiek ongi argudiatuta.
 - Norbanakoarentzat zein komunitatearentzat balio eta arau etikorik ez izateak dakartzan ondorio negatiboetako batzuk nabarmentzen ditu, hala nola ustelkeria, agintekeria, zorrozkeria, elkartasunik eza, giza eskubideen urraketa eta abar.
4. Teoria etikoak helburuen etika eta prozedurazko etika deritzenetan banatzen direla jakitea eta haien ezaugarriak azaltzea.
- Prozedurazko etiken bereizgarri batzuk aipatzen ditu, eta haietako batzuen (Apel edo Rawls) funtsezko elementuak azaltzen ditu.
 - Epikuroren teoria hedonistaren eta hark defendatzen dituen balio etikoen funtsezko alderdiak aipatzen ditu, xede-etika bat dela egiaztatzen duten ezaugarriak nabarmenduz.
 - Bi moralei dagozkien arau moralen zerrenda egiten du.
 - Ikaskideekin zerrenda bakarra adosten du.
 - Taldean, epikureismoaren eta prozedurazko etikaren aldeko eta kontrako argudioak prestatzen ditu, eta ondorioak azaltzen ditu dagozkien argudio arrazional eta guzti.
 - Eudemonismo aristotelikoaren alderdi nagusiak deskribatzen ditu, xede-etikatzat jotzen du eta gaur egun indarrean dagoela aintzat hartzen du.
 - Eudemonismoa hitzaren esanahia azaltzen du, baita Aristotelesen ustez zoriona zer den azaldu ere, goreneko ongia alegia; jarraian, ondorioak ateratzen eta adierazten ditu.
 - Aristotelesen proposamenari buruzko iritzia ematen du, egungo gizartean balioa ote duen adierazita.
 - Aristotelesen eudemonismoa xede-etikaren kategoriaren barruan sailkatzeko arrazoiak ematen ditu.
 - Etika utilistaren elementu esanguratsuenetako batzuk deskribatzen ditu, xede-etika den heinean, eta Epikuroren hedonismoarekin lotzen du.
 - Planeamendu etiko horren inguruan duen balioespen pertsonala babesteko argudioak lantzen ditu.
 - Etika utilitaristaren funtsezko ideiak azpimarratzen ditu: baliagarritasun-printzipioa, plazer-kontzeptua, berekoikeria indibidualaren eta altruismo unibertsalaren arteko bateragarritasuna, eta balio morala ekintzaren ondorioetan kokatzea, besteak beste.
 - Utilitarismoa eta epikureismoa xede-etikak izatea eragiten duten ezaugarriak aipatzen ditu.
 - Argudio arrazionalak ematen ditu etika utilitaristaren inguruan duen iritzia babesteko.
5. Egungo gizarteetan gatazka moralak identifikatzea, haiei proposamen etikoetatik heltzeko.
- Egungo komunikabideetan gatazka moralei lotuta nabari diren egoerak identifikatzen ditu.
 - Egoerak taldean aztertzen ditu, eta teoria etikoetan oinarritutako eraldaketa-proposamenak egiten ditu.
 - Gatazka eraldatzeko kudeaketa-prozesua deskribatzen du, haren elementuak argi eta garbi adierazita: subjektua, biktima, jatorria, ikuslea etab.

6. Etika, politika eta justizia kontzeptuen arteko erlazioak ezagutzea, eta termino horiek aztertzea eta definitzea, John Rawlsen proposamena aintzat hartuta.
 - Rawlsek Etikaren, Politikaren eta Justiziaren arteko lotura ezartzeko ematen dituen arrazoiak azaltzen, konparatzen eta aintzat hartzen ditu.
 - Balio etiko eta zibikoen inguruko informazioa erabiltzen eta hautatzen du, eta haien artean dauden antzekotasun, desberdintasun eta loturak identifikatu eta aintzat hartzen ditu.
 - Bere ekimen pertsonala baliatuz, aurkezpen bat lantzen du euskarri informatikoaren laguntzarekin, historian zehar esanguratsua izan den teoria etiko baten inguruan.
 - Zenbait justizia-kontzeptu azaltzen ditu.
 - Haien arteko aldeak konparatu eta zerrendatzen ditu.
 - Taldean lan txiki bat egiten du Rawlsen ekarpenen eta beste teoria batzuekiko aldean inguruan.
7. Modu arrazionalen justifikatzea Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsalak biltzen dituen balio eta printzipio etikoen beharra, XX. eta XXI. mendeetako demokrazien oinarri unibertsal moduan, eta haien ezaugarriak eta Zuzenbide Estatuarekin eta botere-banaketarekin dituen loturak adieraztea.
 - Argudio arrazional eta etikoak ematen ditu demokrazia hautatzeko bestelako gobernu moduen gainean dagoen sistema den heinean, demokraziak, bere printzipioen artean, Giza Eskubideen aldarrikapen Unibertsalean jasotako balio etikoak biltzen dituelako.
 - "Zuzenbide Estatuaren" kontzeptua definitzen du, eta gizarte demokratikoaren balio etiko eta zibikoen defentsarekin lotuta dagoela ezartzen du.
 - Honako kontzeptu hauen esanahia deskribatzen du, baita haien arteko lotura ere: demokrazia, herritartasuna, subiranotasuna, autonomia pertsonala, berdintasuna, justizia, ordezkagaitasuna eta abar.
 - Montesquieuk proposatutako botere-banaketa eta botere legegileak, betearazleak eta judizialak Estatu demokratikoan betetzen duten funtzioa azaltzen du, botere politikoaren monopolioa saihesteko eta herritarrei Estatu kontrolatzeko aukera ematen dien bitartekoa den heinean.
 - Giza Eskubideak esanbidez aintzat hartzen eta onartzen ditu, boterearen eta herritarren arteko harreman-esparrua ezartzen duen lorpen historikoak diren heinean.
8. Herritarrek bizitza politikoan parte-hartze aktiboa izan behar dutela aitortzea, baldin eta demokraziak ez baditu giza eskubideak urratuko.
 - Euskal Autonomia Erkidegoan parte-hartzeko mekanismoei buruzko informazioa biltzen du (instituzioak, elkarteak boluntarioak).
 - Demokrazian parte hartzeko mekanismo guztiak bereizten ditu.
 - Politikan parte hartzeko mekanismoak kritikoki aztertzen ditu, eta haiek hobetzeko neurriak proposatzen ditu Euskal Autonomia Erkidegoari dagokionez batik bat.
 - Herritarrek demokrazia baliatzeko parte-hartze aktiboa izateko duten betebeharrak zibila onartzen eta azaltzen du, gizartearen barruan balio eta etikoak errespetatu daitezkeen.
 - Taldean gogoeta egiten du Giza Eskubideen aldarrikapen Unibertsalaren balio etikoak errespetatzen ez direnean gobernu demokratikoetan ager daitezkeen arriskuen inguruan, hala nola populismo demagogikoa, gehiengo zapalketa eta herritarren parte-hartze urria, besteak beste, eta arrisku horiek saihesteko neurri batzuk ere proposatzen ditu.

9. Legeak Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsaleko printzipio etikoei egokitzen zaizkiela adieraztea eta horren garrantziaz ohartzea.
- Proposatutako lege batzuk Giza Eskubideen aldarrikapen Unibertsalera nola egokitzen diren badaki eta egokitzapen hori aintzat hartzen du.
 - Herritarrek legeetatik eratorrita dauzkaten betebeharrak azaltzen eta onartzen ditu.
 - Arrazoiak ematen ditu herritarrek. beren eskubideez ez ezik, beren betebeharrak zibiko, juridiko eta etikoez ere jabetzeak demokraziaren funtzionamendu egokirako daukan garrantzia justifikatzeko.
 - Herritarren zerga-erantzukizuna zer den badaki eta aurrekontu orokorrekin lotzen du, guztion ongiaren garapenerako mesedegarria den betebeharrak etikoak den heinean.
10. EBren funtsezko osagai-elementuak ezagutzea, EBk estatu kideei eta haietako herritarrei zer onura ekarri dizkien eta haiek zer erantzukizun hartu dituzten aztertzea, ikaslea ohartzeko EB onuragarria dela eta hainbat gauza lortzen ari dela.
- EBri dagokionez, integrazio ekonomiko eta politikoa, 1951tik izan duen garapen historikoa, eta Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsalaren arabera oinarritzat dituen balio etikoak deskribatzen ditu.
 - EBk lortutakoaren garrantzia eta lorpen horiek herritarren bizitzarako ekarri dituzten onurak zein diren badaki eta aintzat hartzen ditu, hala nola mugak eta aduana-murrizketak ezabatzea, pertsona eta kapitalen zirkulazio askea eta abar, eta alor guztietan (ekonomia, politika, segurtasuna eta bakea, etab.) hartutako betebeharrak bereizteko gai ere bada.
11. Diskurtso sozial eta politiko bat lantzea, ongi oinarritua, kritikoa eta gizarte demokratikoaren balioekin konprometitua.
- Idatziz, moralaren, demokraziaren eta legeen arteko loturari buruzko proposamen bat azaltzen du.
 - Bere diskurtsoa eragiten duten arrazoi eta oinarriak azaltzen ditu.
 - Bere diskurtsoan sartzen ditu balio demokratikoak arautzen dituzten printzipioak.

DERRIGORREZKO BIGARREN HEZKUNTZAKO 3. MAILA

1. Etikaren, politikaren eta justiziaren arteko loturak azaltzea, haien arteko antzekotasunak, desberdintasunak eta erlazioak adierazita, eta legalitatea eta legitimitatea terminoen esanahia jakitea.
 - Web orrietan informazioa bilatzen eta hautatzen du, Etikaren eta Zuzenbidearen artean dauden aldeak, antzekotasunak eta loturak identifikatzeko.
 - Legalitatea eta legitimitatea bereizten ditu.
 - Etika, legalitatea eta legitimitatea erlazionatzen ditu.
 - Taldean dilema moral bati buruz eztabaidatzen du, etikoki onargarria bada ere legez kontrakoa den ekintza bat eta alderantzizko beste kasu bat barne.
 - Dilema horretan zer jarrera hartuko lukeen adierazten du, eta zergatik azaltzen du.
2. Arau juridikoen justifikazioaren arazoa azaltzea, zuzenbide naturalaren edo iusnaturalismoaren, konbentzionalismoaren eta positibismo juridikoen teoriak aztertuz, eta zenbait filosofoen pentsamendu juridikoan nola aplikatu den jakitea, legeen oinarri etikoari buruzko iritzi arrazoitua eratzten joateko.
 - Bere ekimenari jarraiki, taldean aurkezpen bat lantzen du, euskarri digitalean, "Zuzenbidearen teoria iusnaturalistaren" inguruan.
 - Pentsamolde sofistak physisaren eta nomosaren artean egiten duen bereizketa nabarmentzen eta balioesten du, horrek konbentzionalismo juridikoari egindako ekarpena deskribatuz eta gai horri buruzko ondorio arrazoituak aterez.
 - Kelsenen positibismo juridikoari buruzko informazioa aztertzen du, nagusiki horrek darabiltzan arau eta irizpideen balioari dagokionez, eta bereziki efikaziaren irizpideari eta Etikaren eta Zuzenbidearen arteko loturari dagokionez.
 - Bere espiritu ekintzailea eta ekimen pertsonala baliatzen du aurkezpen bat egiteko baliabide informatikoen eta taldekideen laguntzarekin, Zuzenbidearen hiru teoriak konparatuz eta ondorioak azalduz.
 - Hiruetatik bat aukeratzen du, eta aukera hori egiteko arrazoiak azaltzen ditu.
 - Gizarte-bizikidetzarako hiru teorietatik mesedegarriena zein izango litzatekeen ebaluatzen du, adibide zehatzak jarritz.
3. Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsala eta NBE eratzea sustatu zuen une historikoa eta politikoa aztertzea, ulertzeko bere garaian beharrezkoa izan zela eta gaur egun ere balio baduela, zuzenbidearen eta estatuen legitimitatearen oinarri den aldetik.
 - Giza Eskubideen aldarrikapen Unibertsalaren eginkizuna azaltzen du: "kode etiko" bat da, NBEko kide diren herrialdeek onetsi dutena mundu osoan justizia, berdintasuna eta bakea sustatzeko helburuarekin.
 - Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsalaren sorrera eragin zuten gertaera historiko eta politikoei buruzko informazioa kontrastatzen du, besteak beste, ideologia arrazisten erabilera, talde nazionalen etnia- eta arraza-nagusitasuna aldarrikatzen zutenak judutarren Holokaustoa ekartzearaino, eta etnia, eredu fisiko, erlijio edo ideia politiko jakin batzuk ez zeuzkaten guztiak diskriminatu eta suntsitzearaino.
 - NBEren sorrerak izan zituen helburuak eta Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsala sinatu zen eguna adierazten du, eta gertaera horrek gizateriaren historian izan duen garrantzia aintzat hartzen du.

- Giza Eskubideak portaeraren erreferentzia pertsonal eta sozialtzat eta ekintza politiko eta legegilearen erreferentziatzat jotzen ditu.
 - Euskal Autonomia Erkidegoan izandako giza eskubideen urraketen erregistro moduko bat egiten du, taldean.
 - Urraketa horiek saihesteko eta giza eskubideak bete daitezela ahalbidetzeko mekanismoak proposatzen ditu.
4. Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsalak zer eduki eta egitura dituen jakitea eta haiek ongi interpretatzea, balioetsi eta errespetatu egin behar dela ulertzeko.
- Eskema bat egiten du Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsalaren egitura azaltzeko. aldarrikapenak sarrera bat eta 30 artikulua ditu, honela sailka daitezkeenak:
 - 1. eta 2. artikulua pertsona orori dagozkion eskubideei buruzkoak dira, hau da, askatasunari, berdintasunari, senidetasunari eta diskriminaziorik ezari buruzkoak.
 - 3.-11. artikulua norbanakoaren eskubideei buruzkoak dira.
 - 12.-17. artikuluetan norbanakoak komunitatearekiko dauzkan eskubideak ezartzen dira.
 - 18.-21. artikuluetan eskubide eta askatasun politikoak jasotzen dira.
 - 22.-27. artikuluetan eskubide ekonomiko, sozial eta kulturalak jasotzen dira.
 - Azkenik, 28.-30. artikuluetan aurreko eskubide guztiak interpretatzen dira, eta haiek baliatzeko beharrezko baldintzak eta dauzkaten mugak azaltzen dira.
 - Bere ekimena baliatuz, kanpaina bat egiten du, taldekideekin elkarlanean, bere eskola-, familia- eta gizarte-ingurunean Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsala Zuzenbidearen eta demokraziaren oinarria dela hedatzeko.
5. Giza eskubideen bilakaera historikoa gizateriaren lorpenetako bat dela ulertzea, munduaren leku askotan emakumeen eta haurren eskubideak ezin direla gauzatu ulertzea, eta egoera horiek aintzat hartzea eta zergatik gertatzen diren jakitea, haiei konponbidea eman dakien sustatzeko.
- Giza eskubideen garapen historikoan eragin handiena izan duten gertaerak deskribatzen ditu. Lehenik eta behin, lehen belaunaldikoak: eskubide zibil eta politikoak; jarraian, bigarren belaunaldikoak, hau da, ekonomikoak, sozialak eta kulturalak; eta, azkenik, hirugarren belaunaldikoak, edo herrien elkartasunerako, garapenerako eta bakerako eskubideak.
 - Feminismoaren historia eta egindako borrokari esker historian zehar eskuratutako lorpenak ezagutzen ditu.
 - Arrazoiak ematen ditu emakumeen eskubideen arazoaren jatorri historikoaren inguruan, eta genero-indarkeria eta -desberdintasuna eragin duten eredu ekonomiko eta soziokulturalak bereizten ditu.
 - Sexu diskriminazioa esanbidez gaitzesten du.
 - Haurren eskubideen defentsan jardun beharra justifikatzen du, eta, beraz, XXI. mendean jasaten duten indarkeria eta abusuaren aurka borrokatu beharra, hau da, sexu-abusuen, haurren lanaren, haur soldaduen aurka etab.
 - Taldekideekin elkarlanean, kanpaina bat lantzen du bere familia-, eskola- eta gizarte-ingurunean emakumeen ~~aren~~ diskriminazioaren eta emakumeei buruzko genero-indarkeriaren aurka borrokatzeko, eta lortutako emaitzak ebaluatzen ditu.

6. Gaur egun Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsala aplikatzeak zer arazo dakartzan jakitea, eta Euskal Autonomia Erkidegoan giza eskubideak babesten eta haiek gauzatzeko aukerarik ez dutenei laguntzen diharduten erakundeen eta GKEen lana balioestea.
- Hainbat iturritatik lortutako informazioa erabiliz, eskubide politikoak baliatzeari dagokionez Giza Eskubideen aldarrikapen Unibertsalaren aplikazioak aurre egin beharreko arazo eta erronkak ikertzen ditu: gerrak, terrorismoa, diktadurak, genozidioa, errefuxiatu politikoak eta abar.
 - Halaber, eskubide zibilak baliatzeari dagokionez, arlo horretan Estatuaren autoritarismoarekin zerikusia duten arazoak nabarmentzen direlarik.
 - Orobat, gizarte-bazterketari dagokionez: ekonomikoa, kulturala, hizkuntza-arloan, klasekoa.
 - Baita emakumearen diskriminazioari eta genero-indarkeriari dagokionez ere.
 - Era berean, homofobiari, transfobiari eta sexu-diskriminazioko beste jarrera eta jokabide batzuei dagokienez.
 - Edota arrazakeriari eta xenofobiari dagokienez.
 - Informazioa biltzen du Euskal Autonomia Erkidegoko instituzioek zein elkarte, GKE eta beste erakunde batzuek berdintasunaren alde eta aipatutako diskriminazioen aurka abian jarritako ekimenen inguruan.
 - Eusko Jaurlaritzak oro har eta Hezkuntza Sailak bereziki diskriminazio horiei aurre egiteko sortutako programak aztertzen ditu: bizikidetza-programak, baterako hezkuntzako programak, bakearen aldeko eta indarkeria politikoaren aurkako programak, berdintasunaren aldeko eta homofobia eta transfobiaren aurkako programak, genero-indarkeriaren aurkakoak, gutxiengo etnikoen aldekoak etab.
 - Eskubide eta betebeharren berdintasunaren aldeko jarrera argiak adierazten ditu, diskriminazioa edo giza eskubideen urraketa dakarten estereotipo, aurreiritzi eta rolak gaitzetsiz.
 - Elkarlanean, mundu osoan Giza Eskubideen alde diharduten erakunde, GKE eta boluntarioen (besteak beste, Amnesty International, Manos Unidas, Mugarik gabeko Medikuek eta Caritas) lanari buruz ikertzen du, eta jarraian ondorioak ateratzen eta adierazten ditu.
 - Emakumeen eta gizonen arteko berdintasunari buruz eta emakumeen aurkako indarkeriari buruz jarduten duten erakundeen eta nazioarteko araei eta adierazpenei buruzko informazioa biltzen du.
7. Dimentsio moralak zientzian eta teknologian zer zeregin eta eragin dituen jakitea, eta muga etikoak eta juridikoak ezartzeko beharraz hausnartzea, haien jarduera Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsalak sustatzen dituen balioekin bat etor dadin.
- Hainbat iturritatik informazioa bildu eta erabiltzen du zientziaren eta teknologiaren dimentsio morala aztertzeke, haiek giza bizitzaren eremu guztietan (adibidez, gizartean, ekonomian, politikan, etika eta erlijioan, besteak beste) eduki dezaketen inpaktu positiboa eta negatiboa ebaluatuz.
 - Ikerketa eta praktika zientifiko eta teknologikoari muga etiko eta juridikoak ezarri behararen inguruan hartu duen jarrera oinarritzeko argudioak ematen ditu, giza duintasuna eta Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsalean jasotako balio etikoak irizpide arauemaile gisa hartuz.
 - Bere ekimenez, aztertutako gaiari buruz atera dituen ondorioak azaltzen ditu, baliabide informatiko eta ikus-entzunezkoak erabiliz, argudio egokiak emanaz eta argudio horiek ongi antolatuz, arrazoibideari jarraiki.

- Berekin zalantza etikoak ekar litzakeen ikerketa zientifiko jakin bati buruz eztabaidatzen du.
 - Teknodelentziak gizakiarentzat dakarren arazoa eta arriskua zein diren badaki, haren sintoma eta kausak adierazten ditu, eta haren ondorio negatiboak aintzat hartzen ditu, batez ere gailu elektriko, bideojoko eta sare sozialen kontrolik gabeko adikzioa, pertsonen pixkanapixkana gizatasuna kentzen dien neurrian.
8. Zientziaren eta teknologiaren arloan erabiltzea Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsalean bildutako balio etikoak, desegoki aplikatu ez daitezkeen, eta zenbaitetan, medikuntzaren eta bioteknologiaren arloan bereziki, sortzen diren dilema moralak ebatz daitezkeen.
- Hainbat iturritatik hautatutako informazioa aztertzen du, dilema moralak ekar ditzaketen medikuntza- eta bioteknologia-aurrerapen batzuen berri izateko.
 - Gai horiek giza eskubideen muga zenbateraino gaindi dezaketen balioesten du.
 - Ideiak eztabaidatzean eman daitezkeen iritziak errespetatzen ditu.
 - Aurrerapen mediko edo bioteknologiko baten aplikazioak Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsalak onetsitako eskubide baten urraketa ekar lezakeela aintzat hartuta, anbigutasun horretan oinarritutako kasu zehatz bati buruzko eztabaidan parte hartzen du.
9. Onartzea ikerketa zientifikoa ez dela neutrala eta interes politikoen, ekonomikoen eta bestelakoek hari eragiten diotela, eta ondorio horretara iristea aurrerapenaren ideia eta haren interpretazio teknokratikoa aztertu ondoren, ikerketa zientifikoen helburuak Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsalean oinarritutako kode etikoarekin bat ez datozen egoeretan.
- Hainbat ikerketa zientifiko eta teknologiko ez datoz bat Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsalaren kode etikoekin, edota ez dira kode horiei jarraiki egiten, eta horrenbestez, inpaktu negatiboak dituzte gizakiontzat eta ingurumenarentzat. Elkarlanean, horrelako kasu batzuei buruzko informazioa lortzen eta hautatzen du ikasleak, eta haien kausak adierazten ditu.
 - Elkarlanean, zientziaren “aurrerapenaren” ideien inguruan hitz egiten du, baita ideia horren eta balio etikoekiko, giza duintasunarekiko eta ingurunearekiko errespetuaren arteko loturaren inguruan ere, eta horren haritik ondorioak ateratzen eta azaltzen ditu.
 - Taldekideekin elkarlanean, informazioa hautatzen eta egiaztatzen du zientzia eta teknologiaren aplikazio neurrigabea ingurumenean eta bizitzan eragiten ari den mehatxuetako batzuen inguruan, hala nola baliabide naturalen kontrolik gabeko ustiapena, habitaten suntsiketa, kutsadura kimiko eta industrialak, euri azidoa, klima-aldaketa, basamortutzea etab.
10. Interneten bidez, informazioaren eta komunikazioaren teknologiak eremu pribatuan sartuz erabiltzeak dakartzan arriskuak azaltzea; esaterako, hirugarrenek datu pertsonalen erabilera okerra egitea, cyberbullyinga, sextinga, pederastia eta abar.
- Datu pribatuen babesari buruzko protokoloak zein diren badaki.
 - Nortasun-ordezte elektronikoarekin zerikusia duten kasuak aztertzen eta balioesten ditu.
 - Sarearen bidezko jazarpen eta eraso modu batzuk deskribatzen ditu.
 - Cyberbullyngaren arrisku eta ondorioak aztertzen eta balioesten ditu.
 - Bere buruari eta hirugarren pertsonen buruzko informazioa tratatzen du datu pertsonalak babesteko eskubideari lotuz eta zuzur jokatu Internetek eta baliabide elektronikoaren bidezko komunikazioak ekar ditzaketen arriskuei dagokienez.

DERRIGORREZKO BIGARREN HEZKUNTZAKO 4. MAILA

1. Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsalean oinarrituta, herritarren eta estatuaren arteko harremanak arautu behar dituzten printzipioak azaltzea, gizartean haien gauzapena sustatzeko.
 - Giza Eskubideen Aldarrikapen Pertsonalaren 12.-17. artikuluetan ezarritakoaren arabera, norbanakoaren eskubideak azaltzen ditu, hain zuzen ere Estatuak norbanakoarekiko harremanetan errespetatu eta sustatu behar dituen eskubideak.
 - Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsalak Estuari 18.-21. artikuluetan ezartzen dizkion mugak azaltzen ditu. Zehazkiago, Estatuak herritarrei babestu eta errespetatu beharreko askatasunak jaso dira artikuluko horietan.
 - Bere ekimenez, aurkezpen bat lantzen du euskarri informatikoa eta ikus-entzunezkoa erabiliz, gaian landutako eduki bikainenak nabarmenduz eta ondorioak emateko argudio egokiak baliatuz.
 - Herritarrek beren eskubide eta betebeharren (besteak beste, balio etiko eta zibikoen defentsa, ondasun eta zerbitzu publiko guztien zaintza eta kontserbazioa, ordezkari politikoaren hautaketan parte hartzea, ideia eta sinesmenen errespetua eta aniztasuna, legeak eta auzitegien epaiak bete beharra, eta ezarritako zergak ordaindu beharra, besteak beste) berri izateak eta haiek betetzeak demokraziarako eta justiziarako duen garrantzia aintzat hartzen du.
2. Garaiko fase historikoari, bigarren modernitateari, buruz egiten diren interpretazioak eta hark bizitza-proiektua eraikitzean duen eragina ezagutzea.
 - Zenbait interpretazio- proposamen buruzko informazioa bilatzen du.
 - "Nahitaezko indibiduoari" buruzko testuak irakurri eta aztertzen ditu, eta haietatik ondorioak ateratzen ditu.
 - Interpretazioak laburtzen ditu.
 - Laburpen bat egiten du proposamen horietako bakoitzaren alderdi esanguratsuen inguruan, eta egokiena zein iruditzen zaion argudiatzen du.
 - Eztabaida egiten du garapen historikoaren egungo zirkunstantzietan bizi-proiektu bat eraiki beharraz.
3. Sozializazio globala zer den eta komunikabide globalekin zer lotura duen azaltzea, aintzat hartzea zer eragin dituen pertsonen eta gizartearen bizitzan eta garapen moralean, eta hausnartzea etikak zer zeregin izan behar duen globalizazioaren garaian.
 - Hainbat balio, arau, ohitura eta abar barneratzea dakarren sozializazio globaleko prozesua deskribatzen eta ebaluatzen du.
 - Sozializazio globaleko fenomenoak balio etiko kosmopolitetatik aparte garatzeak dakartzan arriskuak aipatzen ditu, gai horretan muga etiko eta juridikoak ezarri behar diren inguruan eztabaidatuz.
 - Komunikabide globalek pertsonen eta gizartearen bizitza moralean duten inpaktuaren inguruan hitz egiten du, bere iritziak zorrotasun intelektualez emanez.
 - Komunikabide handien erabilerari dagokionez erregulazio etiko eta juridiko bat ezarri beharra hartzen du aintzat, herritarren informaziorako eta adierazpen-askatasunerako eskubidea errespetatuz.
 - Taldean, erregulazio etiko eta politiko bat ezarri ezean globalizazioaren fenomenoak gizakiarentzat ekar ditzakeen ondorioei (bizitzaren kontrola galtzea, egozentrismo soziala, desberdintasunak, interdependentzia, gatazka armatuak nazioartekotzea, eta kontsumismoa

eta giza askatasunaren galera sustatzen duten interes ekonomikoek baldintzatutako kultura-ereduen inposizioa, besteak beste) buruz hitz egiten du eta gogoeta egiten du

4. Giza eskubideak betetzen direla bermatzeko, munduan giza ekintzaren arlo berriak etikoki arautzea ezinbestekoa dela debatitzea.
 - Arrazionaltasunez justifikatzen eta aintzat hartzen du hausnarketa etikoa garrantzitsua dela XXI. mendean, giza eskubideak babesteko interes politiko eta ekonomiko handiek eta Estatu eta talde biolentoei ekar dezaketen arriskuaren aurrean, kontuan hartuta maila zientifiko eta teknologiko handiko armak dauzkatela eskura, eta, horrenbestez, pertsonen funtsezko eskubideak benetan kolokan jar ditzaketela.
 - Proposamen “kosmopolitaren” (U. Beck) inguruko testuak irakurtzen eta interpretatzen ditu.
 - Kosmopolitismoaren berezko ikuspegi kritikoari buruz hitz egiten du, bigarren modernotasunaren testuinguru historikoan unibertsalismoa-erlatibismoa dikotomiaren alternatiba den heinean.
 - Bazterketa-kasu zehatzak aztertzen ditu, ikuspegi kosmopolitak helduta.
 - Ikuspegi politiko horrek bere jarrera moralerako daukan ondorioak azaltzen ditu.
 - Etika zer arlo berritan aplikatzen den adierazten du, besteak beste, profesionalean, bioetikan, ingurumenean, ekonomian, enpresan, zientzian eta teknologian, besteak beste.
5. Diskurtsoaren etika, Habermas eta Apel filosofoena, etika formala dela jakitea, komunitatean elkarriketaren eta adostasunaren balioa nabarmentzen duena, arau etiko justuak eratu ahal izateko.
 - Etika formalen bereizgarriak definitzen ditu, eta etika materialekin zerikusia dutenekin konparatzen ditu.
 - Diskurtsoaren Etika etika formal gisa sailkatzea justifikatzen du, eta formulatzen duen agindu kategorikoa zertan datzan azaltzen du.
 - Agindu horren eta Kanten etikaren araberrako aginduaren arteko antzekotasun eta desberdintasunak zein diren badaki.
 - Elkarriketa eta adostasuna aplikatzen ditu dilema moralen deliiberazioan.
 - Bere ekimenez eta ekintzaile-senaz, etika formalen inguruko aurkezpena egiten du euskarri informatikoaren laguntzarekin, oinarritutako ondorioak landuz eta adieraziz.
6. Gaur egungo munduko gizarte-arazo nagusiak (pobrezia, herrialde aberatsen eta pobreen arteko harremanak, gerrak, demografia, degradazio ekologikoa, espezieak desagertzea, etab.) zerk eragiten dituen aztertzea, komunikabideek ematen duten informazioa modu kritikoan erabiltzea, eta bizimodu justuagoa lortzeko zer irtenbide dauden jakitea.
 - Munduko gizarte-arazoei buruzko informazioa, gizonen eta emakumeen arteko desberdintasunei eta emakumeen aurkako indarkeriak sortzen dituen arazoei buruzkoak barne, biltzen du.
 - Informazio horretatik abiatuta, gizarte-arazoen kausetako batzuk identifikatzen ditu.
 - Begirada kosmopolita aplikatzen du kausak aztertu eta konponbideak proposatzeko.
 - Garapen jasangarriaren ideia (norbanakoaren bizitzan eta gizartean oro har) gizarte-arazo horien konponbidearekin lotzen du.
 - Munduko gizarte-arazoen konponbidean gobernuak eta gizarte-eragileak betetzen duten zeregina etikoki balioesten du.

- Euskal Autonomia Erkidegoko herritar jakin batzuek arazo horietan eta egoera hobetzeko esku-hartzeetan eduki dezaketen erantzukizunari buruz eztabaidatzen du.
7. Legeak giza eskubideen erabilera bermatzeko ezinbestekoak direla ohartzea, dilema moral batzuek mintzatzea, betebeharraren (pertsonaren kontzientziaren) eta legeak ezartzen dituzten betebeharraren artean gatazka sortzen den dilema moralez, eta bereziki, desobedientzia zibilaz eta kontzientzia-eragozpenaz, eta iritziak arrazionaltasunez argudiatzea.
- Legeen xedea, ezaugarriak eta justifikazio etikoa azaltzen du, haien legitimitatearen eta obedientziaren oinarria den heinean.
 - Norbanakoaren balio eta printzipio etikoen eta ordena zibilaren balio eta printzipioen arteko gatazken konponbideari buruz eztabaidatzen du, arrazoituta konponbideak planteatuz desobedientzia zibileko eta kontzientzia-eragozpeneko kasuetan adibidez, herritar guztiak bete beharreko Estatuko legeei men ez egitea dakarten neurrian.
 - Entsegu pertsonal bat egiten du eztabaida horretan duen jarreraren inguruan.
8. Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsala uko egin ezin diren ideia multzo moduan ikustea, haren aplikazioan zer gabezia dauden kontuan izatea, arlo ekonomikoan eta sozialean, batez ere, eta munduan giza eskubideen alde egiten duten erakundeak eta boluntarioak oso garrantzitsuak direla adieraztea, giza eskubideak gauzatzeko aukerarik ez dutenei laguntzen baitiete.
- Arrazionalki justifikatzen du giza eskubideak oso garrantzitsuak direla gizarte eta Estatuek lortu beharreko idealak diren neurrian..
 - Oraindik ere gaintzeke dauden erronkak deskribatzen ditu.
 - Eskubide ekonomikoak baliatzean indarrean dauden gabeziak batzuk aipatzen ditu, esate baterako pobrezia; hezkuntza, osasuna, enplegua, etxebizitza eskuratzeko ezintasuna etab.
 - Giza Eskubideekin bat datozen zenbait neurri proposatzen ditu gabezia horiek arintzeko.
 - Aurkezpen bat egiten du, euskarri informatiko eta ikus-entzunezkoaren laguntzarekin, mundu osoan Giza Eskubideen defentsaren eta errespetuaren alde lanean diharduten erakunde eta boluntarioen inguruan, hala nola NBE eta haren mendeko erakundeak, besteak beste, FAO, EANA (Energia Atomikoaren Nazioarteko Agentzia), OME (Osasunaren Mundu Erakundea), UNESCO (Hezkuntza, Zientzia eta Kulturarako Nazio Batuen Erakundea), eta hainbat GKE, hala nola Greenpeace, UNICEF, Ilargi Gorria eta abar, baita Nazioarteko Auzitegia eta Europar Batasuneko Auzitegia, besteak beste.
9. Terrorismoaren, bortizkeriaren eta giza eskubideen urraketaren biktimekiko sentikorra izatea, eta haiekiko elkartasuna, enpatia eta hurbiltasuna adieraztea.
- Hainbat biktimaren adierazpenen berri izan du komunikabideen eta Interneten bitartez.
 - Adi-adian programa zer den badaki, eta, hala badagokio, programa hori egitea proposatzen du.
 - Injustizia eta biktimen eta biktimen familien sufrimendua zer den badaki.
 - Biktimaren tokian jartzen da, eta jasandako erasoak haren bizitzan duen inpaktu suntsizailerak irudika dezake.
 - Biktimekiko elkartasuna sentitzen du, haien artean diskriminaziorik egin gabe eta biktima batzuk beste biktima batzuekin justifikatu gabe.
 - Ondorioak ateratzen ditu biktima guztiei dagokien egitarako, justiziarako eta erreparazioarako eskubidearen inguruan.
 - Giza Eskubideen nazioarteko erakundeetara jotzen du biktimei buruzko informazioa bilatu eta biltzeko.
 - Ondorioak ateratzen ditu biktimei jasandako mina erreparatzeko moduaren inguruan.

10. Jakitea zer irizpide balia ditzakeen proiektu zientifikoak eta teknologikoak modu kritikoan eta hausnartuz ebaluatzeko, eta giza eskubideak eta gizateriaren balio etikoak errespetatzen dituzten jakiteko.

- Informazioa hautatu eta erabiltzen du proiektu zientifiko eta teknologikoen bideragarritasuna aintzat hartzeko kontuan hartu beharreko irizpide batzuk aurkitzeko, lortu beharreko helburuen egokitasun etikoa eta haien aplikazioak izan ditzakeen arrisku eta ondorio pertsonal, sozial eta ingurumenekoak ebaluatu beharra kontuan hartuz.
- Ikaskideekin oinarrizko hainbat irizpide adosten ditu.
- Zientifiko, teknologo eta beste hainbat profesionali etika deontologiko bat betearazi beharraren inguruan eztabaidatzen du.
- Lan-, finantza- eta enpresa-munduan balio etikoen aplikazioa positiboa dela uste du.

11. Gure ongizate-estatuaren ereduak zer ezaugarri dituen jakitea eta beste eredu batzuekin alderatzea. Ongizate-estatuko euskal eredu aintzat hartzea, balio etikoekin eta Giza Eskubideekin erlazionatuz.

- Administrazio Publikoek euskal gizarteari eskaintzen dizkioten zerbitzuak eta haien finantziak (gastu eta diru-sarrera publikoak) deskribatzen du.
- Gizartearen ongizate-eredua mantentzeko eta pertsonak zaintzeko, emakumeek gehien batean, familiaren eremu pribatuan betetzen duten funtzioaren garrantzia ezagutzen du.
- Zerbitzu horiek Giza Eskubideen eskakizun etikoekin lotzen ditu, korrespondentziak ezarriz.
- Norbanakoak eta kolektiboak zergen bitartez ongizateari eusteko duten erantzukizunari buruz eztabaidatzen du.
- Euskal ongizate-ereduari eusten dioten printzipioak azaltzen ditu; elkartasuna, birbanaketa, berdintasuna (baldintza pertsonalen arabera) etab.

12. Bere gain hartzea ongizate-estatua iraunarazteko ardura, banaka zein talde moduan.